

The Teaching of Art Criticism in the Primary School in Relation to the Development of Aesthetics Perception and Taste

Serdar TUNA*

ABSTRACT: Art education aims the students not only to acquire some skills in the field of application, but also to develop their critical thinking and analysing skills, and to produce individuals who are capable of aesthetic perception and taste. Today the visuality which dominates all falks of life, plays an affective role for the choices of the individuals as to which TV channel to watch and which product to buy. In societies formed up of individuals with high levels of aesthetic perception and taste; an aesthetic point of view can be seen from city planning to natural environment, in the design of the daily objects, and in the street advertisements.

Because of this reason, one of the ways of living in a satisfactory environment in terms of aesthetics is thought as the development of the societies' level of taste. In this study it is suggested that placing the art criticism discipline into the related teaching programmes will contribute to the development of the students' aesthetic perception and taste.

Key Words: Aesthetic Perception, Aesthetic Point Of View, Art Criticism

* Asist. Prof., Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education, stuna@mehmetakif.edu.tr

SUMMARY

Introduction: Design has been a major part of human life from the very early days. Mankind has first designed the inner part of his cave and decorated the walls with colourful images, and later with the development of technology has started designing his products more useable and more visual. In today's modern societies, the concept of design has entered to all folks of life so much that most of the time the visuality of a product comes before its function.

In this context it is possible to argue that aesthetic perception and taste can be met every moment within the daily routine. Cities which have become to look like villages as a result of industrialisation, technological revolution may be due to a lack of aesthetic point of view in the local administrators and society. The most important way of developing the aesthetic perception and taste is for the individuals to have an aesthetic education. An individual who has been away from art education will have no aesthetic point of view. Searching the beautiful, discriminating what is beautiful or not makes aesthetics education a must.

Art criticism which has an important place in the teaching of arts, as E. Feldman points out and with the pedagogical criticism method developed by Gene Mitler, contains various studies that can enhance primary and secondary school students' aesthetic perception and taste.

Method: This is a literature search study.

Results: The teaching of arts criticism; with its steps such as description, analysis, interpretation and judgement provides the students to work on details and to form relationships between the elements. In the content of the art criticism which is composed of these four steps also contains realising details, making good and just judgements, establishing new relations and visual literacy and visual conception (Özsoy, 2003).

With the teaching of arts criticism, students should be able to give sensitive reactions to a piece of art, and be able to ask questions and give answers in the four steps described earlier. It is thought that the teaching of art criticism developed by Feldman will contribute to the development of the students' aesthetic perception and taste.

It is also thought that the taste level and the aesthetic point of view formed in the child will at least help the child to be a good art consumer in the future even if the child will not be a professional artist.

Conclusion: It will give the students an important experience for them to see good and different aesthetical objects from the very early years on and to let them investigate these objects using certain methods. By thi sway they will view the environment from a different angle and explore the beatuies in details.

The contribution of the art teaching method to the students is not limited with art only. Art criticism also maintains that the student can criticise desicions about himself, ask for the reasons and ways of alternative thinking (Alakuş, 2004).

It is thought that -because of all the reasons given- it will be very beneficial for the art criticism method to be included in all the teaching programmes beginning from pre-school, and that related teachers should be educated about the subject.

Estetik Algı ve Beğeni Gelişimi Açısından, İlköğretimde Sanat Eleştirisi Öğretimi

Serdar TUNA*

Öz: Sanat eğitimi, öğrencilerin sadece uygulama alanında bir takım beceriler elde etmesini değil, aynı zamanda eleştirel düşünme ve yorumlama becerilerini geliştirmenin yanı sıra, topluma estetik beğeni ve estetik algı açısından gelişmiş bireyler yetiştirmeyi de amaçlar. Günümüzde, yaşamın tamamına egemen olmuş olan imgesellik, bireylerin televizyonda hangi kanalı seyredeceğinden, satın alacağı ürüne kadar, tercihleri üzerinde etken bir hale gelmiştir. Bu nedenle, estetik açıdan tatmin edici bir çevrede yaşamının bir yolu da, toplumun beğeni düzeyinin gelişmesi olarak düşünülmektedir. 1997-1998 yılından itibaren eğitim fakülteleri, resim-iş eğitimi anabilim dallarında, resim öğretmenleri adayları için hazırlan program, resim dersleri bünyesinde sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulama alanlarını barındıran çok daha kapsamlı bir yapıdan oluşmaktadır. Bu çalışmada, sanat eleştirisi disiplininin, okul öncesinden başlamak üzere, özellikle de ilköğretim okulları öğretim programlarında yer almasının, öğrencilerin estetik algı ve beğeni gelişimlerine katkıda bulunacağı yönünde görüşler tartışılmaktadır.

Anahtar Sözcükler:Estetik Algı, Estetik Beğeni, Sanat Eleştirisi

GİRİŞ

Öğrencilerin eleştirel düşünme ve yorumlama becerilerini geliştirmek, günümüz çağdaş eğitim sisteminin önemli amaçlarından biri olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda eğitim, salt bilimsel bilgiyi değil, sanatsal elemanlarla dünyanın imgesel olarak algılanmasını da içerir (Bulotova,

* Asist. Prof., Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education, stuna@mehmetakif.edu.tr

2006). Bu amaçlara ulaşabilmek için de, pek çok öğretim stratejisi, yöntemi ve tekniği denenmektedir. Ancak, çağdaş bir bireyin edinimleri arasında uygulayıcı ve/ veya tüketici olarak sanatsal etkinlikler de çok önemli bir yer tutmaktadır. Fischer (1979)'in de belirttiği gibi sanat, bir anlamda hayatın yerini tutar ve hayatla insan arasında geçmişte olduğu gibi bugün de bir denge kurar.

Sanat eğitiminden uzak kalmış ya da yeteri kadar yararlanamamış bir birey, en başta estetik kaygıdan uzaklaşmış olacaktır. Önce sanayileşme, ardından teknolojik devrimle kalabalıklaşan şehirlerin büyük bir köy görüntüsünde olması, ekonomik nedenlerin yanı sıra yerel yöneticilerin ve toplumun yeterince estetik kaygılarının olmamasına bağlanabilir. Güzel olanı aramak, güzel ile güzel olmayı ayırt edebilmek, hiç şüphesiz estetik eğitimi zorunlu kılmaktadır.

Ülkemizde bugün, bireyin estetik eğitimi, daha çok ilk ve orta öğretimde yer alan görsel sanatlar dersleri ile sınırlıdır. Sanatta öğrenme, Özel (2004)' in de belirttiği gibi, salt ürüne yönelik uygulama çalışmalarından ibaret değildir. Sanat eğitimi; bireyin, bilişsel, duygusal, görsel ve devinimsel katılımıyla oluşan, yine çocuğun sanatla ilgili bilgi ve kavramları, kültürel ve estetik boyutlarıyla öğrenebileceği oldukça karmaşık ve zaman isteyen bir süreçtir.

1997-1998 yılından itibaren eğitim fakülteleri, resim-iş eğitimi anabilim dallarında, resim öğretmeni adaylarına okutulmaya başlanan program, resim dersleri bünyesinde sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulama alanlarını barındıran daha kapsamlı bir yapıdan oluşmaktadır. Dört alanı birleştirmeyi amaçlayan bu “çok alanlı sanat eğitimi”, resim derslerini salt bir uygulama dersi olmaktan çıkarıp, aynı zamanda bir kültürlenme dersi formatına da sokacaktır. Bu programla, öğrencilerin aynı zamanda iyi bir sanat tüketicisi olmaları amaçlanmaktadır, çünkü Özsoy (1996)' un da belirttiği gibi, resim derslerini sadece uygulama ağırlıklı olarak düşünmek, çağdaş uygulamalarla bağdaşmamaktadır.

Estetik Algı

Kavram olarak estetik; ilgi merkezi güzelliğin doğası olan bir felsefe dalı (Linderman,1997), ya da bireyin güzelliği algılaması ve bu güzelliğe karşı tepkisini inceleyen, felsefenin bir kolu olarak tanımlanmaktadır (Schirrmacher, 1988).

Chapman (1992) ise estetik kavramını, duygu ve düşünce yoluyla bir şeylerin farkına varma olarak tanımlamakta ve bu tanımla estetik kavramının algılama ile ilintili olduğunu ifade etmektedir.

Estetik algılama; sanatsal yaratma için olduğu kadar, iyi bir sanat tüketicisi olabilmek, özellikle de sanat eleştirisi için son derece önemli bir kavramdır. Çünkü sanat eleştirisi, sanat üzerinde düşünme ve aynı zamanda dikkatli bir gözlem sürecidir.

Erinç (1995)'e göre, estetik algı ve buna bağlı olarak gelişen estetik kaygı, kendiliğinden ortaya çıkmaz ve kendi kendine bir yöne kanalize olmaz. Bu duyguyu ancak bir estetik obje, yani bir sanat eseri ortaya çıkartır. Bu nedenle, öğrencilerin estetik objelerle sıklıkla karşı karşıya bırakılması estetik algı ve kaygılarının gelişimi için önemli etkenlerden biridir.

Estetik algı gelişimi için, doğal ve yapay çevredeki ayrıntıların gözlenmesi de son derece önemli bir yer tutar. Chapman (1992), bunu şöyle örneklendirmektedir.

- Bir buğday başağı üzerindeki geniş ve dar alanları, düzenli tekrarları gözlemek
- Örumcek ağının örüntüsünü gözlemek
- Çimlerin üzerinde parlayan çiğ damlalarını görmek
- Mevsimlerin ve gökyüzünün etkisiyle yeryüzündeki renk değişimlerini gözlemek.

Bu tür nesne veya durumların detaylarının açık seçik gözlemlenip hatırlanması, yazara göre estetik algılamayı eğlenceli bir keyif alma sürecine dönüştürecektir. Estetik farkındalık olarak da tanımlayabileceğimiz bu doğal ve yapay çevredeki ayrıntıları fark edebilme becerisi, öğrencilerin ayrıntılar üzerinde çalışmaya yönlendirilmesiyle kazandırılmaya çalışılmalıdır.

Estetik algılamanın gelişmesi için, gözün daha fazla kullanılması gerektiğini öneren Chapman (1992), görsel hafıza egzersizleriyle gözün eğitilmesinin, bir nesneyi bir başka nesneye benzeterek yapılacak hayal gücüne dayalı çalışmaların ve bakış açısını değiştirerek yapılacak çalışmaların, estetik algılamanın gelişimi için son derece önemli olduğunu da ifade etmektedir.

Öğrencileri, ayrıntıları görmeye, daha önce dikkat etmediği biçim ve formların ne kadar önemli olduğunu fark etmeye sevk eden, sanat eleştirisi disiplini, estetik algı ve beğenin küçük yaşlarda gelişimi için uygun bir yöntem olarak kabul edilebilir.

Sanat eleştirisi öğretimi

Bir sanat araştırması ve sanata karşı duyarlı tepki verme süreci olarak tanımlanan sanat eleştirisi (Kırıçoğlu ve Stokrocki, 1997), aynı zamanda eserden anlam çıkartma ve sanat yapısından haz alma süreci olarak tanımlanmaktadır (Boydaş, 2004). Sanat eleştirisi; bu tanımlamalarla beraber, esere değer biçme ve onun neden değerli olduğunu sorgulama süreci olarak da kabul edilmektedir. Diğer bir ifadeyle, sanat eleştirisini bir analiz süreci olarak da tanımlamak mümkündür. Bu süreçte, eserin iyi bir eser olup olmadığı, ne kadar başarılı olduğu ve değeri gibi kavramlar analiz edilmektedir.

Estetik, sanat tarihi ve sanatsal uygulama gibi, çok alanlı sanat eğitiminin bir alanı olan “Sanat Eleştirisi”nin ilk ve orta öğretimde kullanılmasının öğrenciye sağlayacağı bir takım yararlar bulunmaktadır. Lankford’un belirlediği bu yararları Gökay (2005), aşağıdaki şekilde aktarmıştır.

- a. Sanat uygulaması işlemine yaklaştırmak
- b. Görsel duyguların yazılı anlatımını geliştirmek
- c. Bilgi ve tecrübeyi arttırmak
- d. Birleştirici ve etkili işlevleri hızlandırmak
- e. Farkına varma davranışını kazandırmak.

Sanat eleştirisinin, sanat eserinden anlam çıkartma, tanıma ve ondan zevk alabilmek için öğrencilere iyi bir rehber olduğunu ifade eden Hurwitz ve Day (1995), sanat eleştirisini daha iyi anlamak ve bir eser karşısında daha net bir estetik tepki verebilmek için, sanat hakkında yazılar okumanın, bir sergideki eserler veya tek bir eser hakkında başkaları ile tartışmanın da etkili yollardan bir kaçı olduğunu belirtmektedir.

Sanat eleştirisi öğretiminde kullanılan yöntem, sanat tarihçilerin bir sanat eseri üzerinde çalışırken kullandıkları yönteme benzetilir ve bu yöntem kullanılarak her tür sanat eseri üzerinde analiz yapmak mümkündür. Gökay (2005)’in da belirttiği gibi, doğada ve kültürel çevrede yer alan her şey sanat eleştirisi yöntemiyle incelenebilir. Bu nedenle, sanat eleştirisi disiplininin yer aldığı derslerde sadece ünlü sanatçıların resimleri değil, her tür eser (mimari, el sanatları vs.) üzerinde inceleme yapılmalıdır.

Sanat eleştirisi yapmayı öğretmek için, bir takım yöntemler bulunmaktadır. E. Feldman’ın ortaya koyduğu ve öğrencisi Gene Mittler’in bir dizi soru ile geliştirdiği pedagojik eleştiri yöntemi, yeni başlayanlar için

önerilen bir yöntemdir (Kırıçoğlu ve Stokrocki, 1997). Sanat eserini daha iyi anlamamız için, öncelikle onun hakkında bilgi toplamamızı zorunlu kılan bu yöntem, dört basamaktan oluşmaktadır. Bu basamaklar şunlardır;

1. Betimleme
2. Çözümleme
3. Yorumlama
4. Yargılama (Mittler, 1994).

Konuşmanın yazmaya tercih edildiği ve öğretmenin sorularla öğrencileri yönlendirdiği bu basamakları ve bu basamaklarda kullanılacak örnek soruları kısaca şöyle tanımlamak mümkündür.

Betimleme Basamağı: Bu aşamada, öğrenciler, sanat eserinde görünenlerin bir listesini çıkartırlar. Listede, küçük ve önemsiz gibi görünse de, görünen her eleman yer almalıdır. Betimleme basamağında, öğrencinin görüş ve düşünceleri değil, eserdeki ön yapı elemanları (kompozisyonu oluşturan, görülen, bilgi objeleridir) ile tasarım elemanlarının (doku, renk, çizgi vb) tespiti önemlidir. Betimleme basamağında öğrenci, bir sanat dedektifi gibi kanıt ve ipuçlarını toplamalıdır (Mittler, 1994; Chapman, 1992).

Betimleme basamağında sorulabilecek örnek sorular:

- Orada ne var ne görüyorsunuz?
- Bu ne tür bir sanat yapıtıdır ?
- Ana tema nedir?
- Hangi şekiller sanat yapıtında etkin görünüyor? (Geometrik, organik)
- Hangi çizgiler sanat yapıtında etkin görünüyor? (Düz, eğri vs.)
- Bulduğunuz ana örüntü (çizgisel vb.) ve dokuları (kaba, yumuşak vb.) adlandırın (Kırıçoğlu ve Stokrocki, 1997).

Çözümleme Basamağı: Bu aşamada, bir önceki aşamada bulunan tasarım elemanları arasındaki ilişkiler tespit edilmeye çalışılır. Boydaş (2004), bu aşamada sanat ilkelerine dikkat çekerek, kompozisyonu oluşturan tasarım elemanlarının hangi tasarım ilkelerine (ritim, tekrar, dereceleme vb) göre düzenlendiklerinin tespit edilmesini önermektedir.

Betimleme basamağında sorulabilecek örnek sorular:

- Renkler nasıl düzenlenmiş?

- Uzam nasıl düzenlenmiş? Birbirini örten biçimde mi, üç boyutlu mu?
- Işık ve renk değerleri nasıl düzenlenmiş
- Fırça darbeleri nasıl?
- Birbirini tekrar eden şekiller var mı ?

Yorumlama Basamağı: Sanat eserinden kişisel anlam çıkartma süreci olarak bilinen yorumlama basamağı, çocuğun sanat çalışması aracılığı ile dikkatini, duygu ve düşünceleri üzerine odaklayarak verdiği cevapların düzenlendiği bir aktivitedir. Bu aşamada sanatçının izleyiciye söylemek istediklerine ilişkin sorular yanıtlanmaya çalışılır (Alakuş ve Mercin, 2005).

Yorumlama aşamasında aşağıdaki sorular sorulabilir.

- Sizce bu resim ne anlatıyor?
- Buradaki renkler size ne hissettiriyor?
- Sanatçı bu resimde ne anlatmış olabilir?
- O dönem insanlarına bu resim ne anlatır? (Boydaş, 2004).

Yargılama Basamağı: Bu basamakta öğrenciler, söz konusu sanat eserinin neden değerli veya önemli olduğunu tespit etmeye çalışırlar. Bu çalışma için başta, yansıtmacı, biçimci, dışavurumcu ve işlevsel (*yararcılık* ya da *duygusal etki kuramı*) olmak üzere dört estetik kuram kullanılmaktadır (Kırıçoğlu ve Stokrocki, 1997).

Eleştirinin son aşaması olan yargı basamağında, Gökay (2005), örnek olarak şu soruların sorulabileceğini ifade etmektedir.

- * Sizce iyi sanat nedir, neyin iyi olduğu konusunda kimler karar veriyor?
- * Bu sanat eseri konusunda ne düşünüyorsunuz ?
- * Onun önemli bir sanat yapıtı olduğunu düşünüyor musunuz ?
- * Bu sanat yapıtını evinizde bulundurmak ister miydiniz ? Neden?
- * Eser, sizce sanatsal açıdan değerli midir? Neden?

Özet olarak ifade etmek gerekirse, betimleme ve çözümlenme basamağında, öğrenciler sezgilerini işe katmadan bilgi objelerini toplarlar. Bu ilk iki basamak, öğrencilerin tamamen gördükleri ile ilgilidir. Renkler, biçimler, dokular gibi sanat elemanlarının tespiti ile bunların hangi sisteme göre düzenlendikleri, yani sanat ilkelerinin tespiti bu ilk iki basamakta yer

alır. Yorumlama aşaması olan üçüncü basamakta, ilk iki basamakta elde edilen veriler doğrultusunda kişisel yorum yapma, anlam çıkartma aşamasıdır. Sanat eleştirisinin son basamağı olan yargı basamağında ise, önceki üç aşama da kullanılır ve öğrenciler sanat eseri hakkında vardıkları sonuçları önerirler (Boydaş, 2004).

Estetik Algı, Beğeni ve Sanat Eleştirisi Öğretimi

Bireyin sanat eğitimi ki ileri yaşlarda estetik beğeni ve estetik algılamayı da belirleyecek etkidir, özellikle batıda, son derece önemsenmekte ve günümüzde okulöncesi programlarında da yer almaktadır. Bireyin sanat ve estetik eğitiminin, okul öncesi programa girecek kadar önemli olmasının nedenleri şöyle sıralanmaktadır:

- Estetik ve sanat, çocuğun gelişiminde yer alan ve var olması gereken kavramlardan bir tanesidir.
- Estetik eğitimi ile, estetik algı ve beğenisi gelişecek olan çocuk, çevresindeki güzelliklerin farkına varır harflerin, kelimelerin, sembollerin, şiirlerin, hikayelerin ve diğer kültürlere sahip insanların değerlerini daha iyi kavrar.
- Estetik duyuları gelişen birey, iyi bir tasarımı değerlendirebilecek duruma gelir. Bunun sonucunda ise araç, giysi, mobilya seçiminden şehirlerin planlanmasına, çevre kirliliği problemlerine kadar pek çok alanda duyarlılığı artar.
- Çocuğun sanata verdiği önem artar ve bu yolla doğrudan çeşitli sanatsal aktivitelere katılımı sağlanabilir.
- Estetik deneyimler, çocuğun kavram gelişimini artırır (Schirrmacher, 1988).

Nitelikli bir sanat programının amacı; öğrencilerin algısal, yorumsal ve çözümsel yetilerini arttırmak olmalıdır. Böyle bir sanat programında öğrenciler, görsel imgelerden anlam çıkartmayı ve eserlerin estetik niteliğini tespit etmeyi öğrenirler (Boydaş, 2004). Sanat eleştirisi öğretimi de, olması gereken nitelikli bir sanat eğitimi programının önemli bir ögesi olarak bilinmektedir.

Sanat eleştirisi öğretimi ile, öğrencilerin bir sanat eseri karşısında duyarlı tepkiler vermesi amaçlanır ve sanat eleştirisi öğretimi, bu bağlamda öğrencileri estetik algı ve estetik beğeni gelişimi açısından her yönüyle doyuracak bir yöntem olarak kabul edilebilir. Öğrencilerin, birbirlerinden farklı sanat yapıtları ile karşılaştırılması, yapıtların görünen yüzeyinde ne

olup bittiğinin araştırılması, yapıtın ne anlatmak istediğinin düşünülüp, tartışılması gibi çalışmalar, en başta çocuğun görsel olarak algılama becerilerini, dikkatini, yorum ve yargıda bulunabilme kabiliyetini daha üst bir seviyeye çekecektir. Özsoy (2003), betimleme, çözümlene, yorumlama ve yargılama olmak üzere dört basamaktan oluşan sanat eleştirisinin kapsamı içerisinde; ince ayrıntıların farkına varabilmek, iyi ve doğru yargıda bulunmak, yeni ilişkiler kurmak ve bunlara ek olarak görsel okur yazarlık ve görsel algının da bulunduğunu ifade etmektedir.

Estetik algılama, estetik kaygı ve beğeni yoksunluğu, bireysel olduğu kadar aynı zamanda toplumsal bir sorun olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bugün yaşadığımız şehirlerdeki görsel çirkinliklerin sebeplerinden biri de, bireylerdeki estetik kaygının yeterince gelişmemiş olmasıdır denilebilir. Estetik kaygı ve beğeni düzeyinin artması ile duyarlılıkları da artacak olan birey, çevresindeki düzensizlik ve çirkinliklerden de rahatsızlık duyacaktır. Bu açıdan bakıldığında, estetik beğeni yoksunluğu bireysel olduğu kadar, toplumsal bir problem olarak da karşımıza çıkmaktadır. Kaliteli ve etkili bir sanat eğitimi, bu problemi çözecek en önemli unsurdur denilebilir. Sanat eleştirisi de, sanat eğitiminin önemli bir parçası olarak çözümün içerisinde bulunmaktadır.

SONUÇ

Bireysel davranışlarımızdan giyim kuşamımıza, yaşadığımız çevreye bakışımızdan, onu düzenlemeye kadar yaşamımızın hemen her anında estetik beğeni ve algılarımızı kullanırız. Bu nedenle bireyin estetik beğeni ve estetik algıya yetisi küçük yaşlardan başlayan bir eğitim süreci ile geliştirilmelidir. Schirrmacher (1988,100), estetik süreç ve deneyimlerin; öğrencinin pasif olarak kazanımından ziyade, aktif katılım yoluyla elde edilebilir olduğunu ve bir sanat çalışmasına kısa bir bakış atmaktan çok onun üzerinde yoğun düşünmeyi içerdiğini ifade etmektedir.

Sanat eleştirisi öğretimi; betimleme, çözümlene, yorumlama ve yargılama basamaklarıyla, öğrencinin estetik deneyim kazanacağı, ayrıntıları fark edip elemanlar arasında ilişkiler kurabileceği ve ondan anlam çıkararak, neden değerli olduğunu belli estetik kuramlar dahilinde açıklayabileceği bir yöntemdir.

Sanat eleştirisi yönteminin kullanılması ve buna ek olarak çocukların, ilk günlerinden itibaren kendisine alınan kitaplardaki estetik açıdan özenli resimlerle, evinin duvarlarında nitelikli resimlerle her gün uyarılması, okul çağlarında derste öğretmeni tarafından iyi örnekler gösterilmesi, sürekli sergilerde bir birinden farklı eserleri inceleyip, karşılaştırma olanağı sunulması ve üzerinde konuşacak bir ortam oluşturulması ile, belli bir beğeni

düzeyine ulaşması beklenmektedir. Çocukta oluşturulan bu beğeni düzeyi ve estetik kaygının, bir üretici olarak sanatla uğraşmasa dahi, iyi bir sanat tüketicisi olmasına ve kişisel yaşam alanından, yaşadığı çevreye değin pek çok alanda etkisini göstereceği düşünülmektedir.

Sanat eğitiminde eleştirel bir düşünme sistemi olarak bilinen çağdaş sanat eleştirisi yönteminin öğrenciye katkısı, salt sanat ve bu alanda kazandırdıklarıyla sınırlı değildir. Aynı zamanda öğrenme ortamında bireye kendisi hakkında verilen kararları eleştirebilme, nedenlerini sorgulayabilme ve alternatif düşünebilme yetisi de kazandırmaktadır (Alakuş ve Oral, 2004).

Sanat eleştirisi öğretiminin, okul öncesi döneminden itibaren tüm programlarda yer alması, başta okul öncesi ve sınıf öğretmenleri olmak üzere tüm ilgili öğretmenlerin hizmet içi eğitimle bu konuda eğitilmesinin ve özellikle ilköğretim okullarında, görsel sanatlar dersi içerisinde yoğun olarak kullanılmasının son derece faydalı olacağı beklenmektedir. Bununla beraber, görsel sanatlar dersi süresinin artırılması ve sanat etkinlikleri dersi içerisinde de sanat eleştirisi konularına yer verilmesinin, öğrencilerin bu dersten daha fazla yararlanmalarına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Alakuş, A.O. ve Oral, B. (2004). “*Çağdaş Sanat Eleştirisinin Demokratik Değerler Kazanımındaki Rolü*”, Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu Bildiri Özeti Kitapçığı 20 - 21 Mayıs 2004, S. 25. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Çanakkale.
- Alakuş, A.O ve Mercin, L. (2005). Eleştiri, Sanat Eleştirisi Ve Pedagojik Eleştiri Yönteminin İncelemesi, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 6, Sayfa:17-23.
- Boydaş, N. (2005). Sanat Eleştirisine Giriş. Gündüz Eğitim Yayıncılık. Ankara.
- Bulotova, O.S. (2006). “On the Role of the Artistic Element in Pedagogical Activity”. *Russian Education and Society*, vol. 48, no. 6, June 2006, pp. 71–85.
- Chapman, L. H. (1992). *A World of Images*. Davis Publ. Massachusettes.
- Erinç, S. (1995). *Resmin Eleştirisi Üzerine*. Hil Yayınları, İstanbul.
- Fischer, E. (1979). *Sanatın Gerekliliği*. İstanbul. E yayınları
- Gökay, M. (2005). İlköğretim Resim-İş Eğitiminde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Uygulanması, V. Özsoy (Ed.) *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. GÖRSED YAY. Ankara.
- Kırıçoğlu, O. ve Stokroçki, M. (1997). Ortaöğretim Sanat Öğretimi. YÖK Dünya Bankası. MEB Geliştirme Projesi. Ankara.
- Linderman, M. G. (1997). *Art in the Elementary School*. McGraw Hill Pres. U.S.A.
- Mittler, G. (1994). *Art in Focus*. Glencoe/McGrawHill
- Özel, A. (2004). *Sanat öğretimi deneyimlerinde yeni yaklaşımlar*. G.Ü. Gazi Eğitim Fak. 2. Sanat Eğitimi Sempozyumu. 28-29-30 Nisan
- Özsoy, V. (1996). Resim İş Eğitimi: Amacı ve Yapılanması. *Milli Eğitim Dergisi*. 131. Temmuz – Ağustos – Eylül s.37-40.
- Özsoy V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Gündüz Eğitim Yayıncılık. Ankara
- Schirmacher, R. (1988). *Art And Creative Development for Young Children*. Delmar Publisher Inc.USA.